

Sygn.akt III AUa 1247/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Alicja Sołowińska

SO del. Piotr Prusinowski

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2013 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku E. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

na skutek skargi wnioskodawczyni E. I.

o wznowienie postępowania

zakończonego prawomocnym wyrokiem Sadu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce z dnia 10 stycznia 2012 r. sygn. akt III U 856/11 oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 22 sierpnia 2012 r. sygn. akt III AUa 368/12

oddala skargę.

UZASADNIENIE

E. I. powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku sygn. akt K 2/12 (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1285, lex numer 1227132), wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z 22 sierpnia 2012 roku w sprawie sygn. akt III AUa 386/12. Powyższy wyrok został wydany wskutek rozpoznania apelacji E. I. od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce z 10 stycznia 2012 roku w sprawie sygn. akt III U 856/11 oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z 12 października 2011 roku. Powyższą decyzją, wydaną na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku, Nr 257, poz. 1726), organ rentowy wstrzymał E. I. wypłatę emerytury od 1 października 2011 roku.

Wskazując na powyższe skarżąca domagała się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem, wypłaty zawieszonyj emerytury za okres od 1 października 2011 roku wraz z ustawowymi odsetkami oraz zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Apelacyjnego skarga wywiedziona przez E. I. nie zasługiwała na uwzględnienie.

Warunkiem dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania jest spełnienie wymagań określonych w art. 410 § 1 k.p.c., tj. zachowanie terminu do jej wniesienia oraz oparcie skargi na ustawowej podstawie wznowienia.

Skarżąca spełniła powyższe warunki. Mając na względzie datę ogłoszenia w Dzienniku Ustaw orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, tj. dzień 22 listopada 2012r. oraz datę wniesienia skargi - 10 grudnia 2012r., skarga została wywiedziona w terminie określonym w art. 407 § 2 k.p.c.

Jako podstawę wznowienia skarżąca wskazała wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku sygn. akt K 2/12 (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1285, lex numer 1227132) stwierdzający niezgodność (w określonym zakresie) art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z Konstytucją, co formalnie spełnia warunek oparcia skargi na ustawowej podstawie. Nadto E. I. prawidłowo skierowała skargę do Sądu Apelacyjnego jako sądu wyższej instancji wydającego orzeczenie w sprawie, co odpowiada dyspozycji art. 405 k.p.c.

Stosownie do art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 13 listopada 2012 roku sygn. akt K 2/12 (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1285, lex numer 1227132) orzekł, iż art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku, Nr 257, poz. 1726) w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu wyroku Trybunał Konstytucyjny wskazał, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 roku spowodowało, że osoby, które już skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku musiały, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 roku w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Innymi słowy, ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku (oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego), musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka, czyli spełnić także warunek rozwiązania stosunku pracy, aby emeryturę nadal pobierać od dnia 1 października 2011 roku. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż dokonana przez ustawodawcę zmiana, polegająca na dodaniu do ustawy o emeryturach i rentach z FUS art. 103a, dotyczy niezwykle ważnej z punktu widzenia nabycia prawa do emerytury kwestii, jaką jest treść ryzyka emerytalnego rozumianego jako zdarzenie prawne uzasadniające realizację prawa do emerytury. Określenie jego treści przez ustawodawcę jest dla adresatów takiej regulacji informacją, jakie warunki muszą spełnić, żeby zrealizować swoje prawo do świadczenia emerytalnego. W tym kontekście, jeśli ubezpieczony już raz te warunki skutecznie spełnił (na gruncie rozpatrywanej sprawy – osiągnął wiek emerytalny i odpowiedni staż pracy – bo taka była treść ryzyka emerytalnego dla osób, które przeszły na emeryturę od dnia 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku), to, zdaniem Trybunału, niedopuszczalne jest – z punktu widzenia zasady ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa – nakazanie mu zastosowania się do nowej treści ryzyka, czyli nakazanie mu ponownego zrealizowania już raz skutecznie zrealizowanego prawa do emerytury. Osoby, o których mowa, podjęły decyzje o przejściu na emeryturę, nie mogąc przewidzieć, że przepisy zmienią się na ich niekorzyść. W przeciwnym wypadku nie składałyby one wniosku o ustalenie prawa do świadczenia emerytalnego, bo korzystniejsze byłoby dla nich pobieranie

wynagrodzenia niż dużo mniejszej emerytury, o którą wystąpiłyby po ustaniu zatrudnienia i która wówczas była wyższa niż ta wyliczona w chwili, gdy złożyły wniosek po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Skutkiem powyższego wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest utrata mocy (z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw) art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Znaczy to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 roku.

E. I. nabyła prawo do emerytury na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z 12 grudnia 2008 roku (wydanej wskutek rozpoznania jej wniosku z 5 grudnia 2008 roku) od 1 grudnia 2008 roku. W czasie, w którym skarżąca nabyła prawo do emerytury, obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiący, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Stąd na podstawie decyzji organu rentowego z 12 grudnia 2008 roku przyznano E. I. prawo do emerytury i zawieszono wypłatę świadczenia z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

W/w przepis art. 103 ust. 2a został uchylony z dniem 8 stycznia 2009 roku, na podstawie art. 37 pkt 5b ustawy z 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2008 roku, Nr 228, poz. 1507 ze zm.). Taki stan prawny, kiedy nie istniał wymóg rozwiązania stosunku pracy celem realizacji prawa do emerytury, istniał od dnia 8 stycznia 2009 roku aż do wprowadzenia z dniem 1 stycznia 2011 roku przepisu art. 103a w/w ustawy. W związku ze zmianą przepisów (tj. uchynieniem art. 103 ust. 2a w/w ustawy) decyzją z 30 kwietnia 2010r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. ponownie ustalił wysokość oraz wznowił wypłatę świadczenia od 1 kwietnia 2010 roku. Natomiast decyzją z 13 października 2010 roku ZUS podjął wypłatę emerytury w pełnej wysokości od 1 listopada 2010r. (w związku z ukończeniem przez skarżącą 60 lat). Po czym, decyzją z 12 października 2011r. ZUS wstrzymał wypłatę emerytury od 1 października 2011r., w związku z wejściem w życie art. 103a w/w ustawy. Z kolei decyzją z 4 lutego 2012 roku ponownie ustalił wysokość i wznowił wypłatę świadczenia od 22 listopada 2012 roku.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego przepis art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw utracił moc jedynie w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku (konkretnie w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku), bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Skarżąca nie należy do kręgu takich osób, zatem przepis art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie jej dotyczącym nie utracił mocy na podstawie powoływanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego. E. I. nabyła bowiem prawo do świadczenia w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a w/w ustawy, który przewidywał wymóg rozwiązania stosunku pracy celem realizacji prawa do emerytury.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, który stał się podstawą wywiedzionej skargi o wznowienie postępowania dotyczy jedynie osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału osoby, które nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w korzystnym stanie prawnym (tj. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy) winny zachować prawo do wypłaty emerytury również po dniu 1 października 2011 roku. Skarżąca znajduje się w innej sytuacji, bowiem nabyła emeryturę w okresie, kiedy dla realizacji prawa do świadczenia wymagane było rozwiązanie stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu

rentowego. Stąd wejście w życie od 1 października 2011 roku art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 roku w zw. z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie powoduje, aby skarżąca musiała poddać się nowej treści ryzyka emerytalnego. Przeciwnie, zarówno w stanie prawnym obowiązującym w czasie nabycia przez nią prawa do emerytury, jak również od 1 października 2011 roku ryzyko emerytalne było takie samo, tj. dla nabycia i zrealizowania prawa do emerytury należało spełnić wymogi wieku, stażu ubezpieczeniowego oraz rozwiązania stosunku pracy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 412 § 2 k.p.c., skargę o wznowienie postępowania oddalił.